

بنیاد ملی اسناد و کتابخانه ملی
بنیاد ملی اسناد و کتابخانه ملی

سینا
دانشگاه بیرجند

یادیاران

مجموعه مقالات همایش ملی نکوداشت خادمان علم و فرهنگ (ویژه خاندان راشد محصل)

یادیاران

مجموعه مقالات همایش ملی نکوداشت خادمان علم و فرهنگ

ویژه خاندان راشد محصل

به اهتمام:

دکتر سید محمد حسین قریشی

محمد حسین رزقی

به اهتمام: دکتر سید محمد حسین قریشی
محمد حسین رزقی

به نام خدا

یاد یاران

مجموعه مقالات همایش ملی نکوداشت

خادمان علم و فرهنگ

ویژه

"خاندان راشد محصل"

به اهتمام:

دکتر سید محمد حسین قریشی

دبیر همایش

محمد حسین رزقی

اردیبهشت ۱۳۹۷- دانشگاه بیرجند

اطلاعات فیپا:

دانشگاه بیرجند و بنیاد نخبگان استان خراسان جنوبی

عنوان اثر: یاد یاران؛ مجموعه مقالات همایش ملی نکوداشت خادمان علم و فرهنگ

ویژه "خاندان راشد محصل"

به اهتمام: دکتر سید محمد حسین قریشی، محمد حسین رزقی

ویراستار: دکتر بهارک ولی نیا

طرح جلد: مجتبی وردی

حروف نگار و صفحه آرا: مصطفی حداد، مجتبی وردی

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۹۷

ناشر: انتشارات رزقی

کلیه حقوق محفوظ و مخصوص انتشارات رزقی است.

هرگونه نقل و انتقال از این اثر با اجازه‌ی کتبی از ناشر میسر است.

فهرست اسامی کمیته‌ی علمی همایش ملی نکوداشت خادمان علم و فرهنگ
(ویژه‌ی خاندان راشد محصل)

رئیس دانشگاه بیرجند	۱-دکتر احمد خامسان
مدیرکل تکریم و الگوسازی بنیاد ملی نخبگان	۲-دکتر محسن شاه‌رضایی
استاد دانشگاه بیرجند	۳-دکتر خلیل خلیلی
رئیس بنیاد نخبگان استان خراسان جنوبی	۴-دکتر سیدرضا احمدی‌زاده
معاون فرهنگی و اجتماعی دانشگاه بیرجند	۵-دکتر ابراهیم محمدی
مدیرگروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه بیرجند	۶-دکتر سیدمهدی رحیمی
رئیس دانشکده‌ی هنر دانشگاه بیرجند	۷-دکتر حسین بارانی
رئیس دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه بیرجند	۸-دکتر محمدحسن سیاری
مدیرگروه باستان‌شناسی دانشگاه بیرجند	۹-دکتر علی زارعی
عضو هیأت علمی دانشکده‌ی مهندسی دانشگاه بیرجند	۱۰-دکتر محسن فرشاد
استاد دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی دانشگاه بیرجند	۱۱-دکتر محمد بهنام‌فر
مدیرگروه زبان انگلیسی و زبان‌شناسی دانشگاه بیرجند	۱۲-دکتر حسن امامی
دبیر همایش	۱۳-دکتر سیدمحمدحسین قریشی

اسامی شورای سیاست‌گذاری همایش ملی نکوداشت خادمان علم و فرهنگ

- ۱- دکتر احمد خامسان
  - ۲- دکتر سید سعید احمدی‌زاده
  - ۳- دکتر ابراهیم محمدی
  - ۴- دکتر سیده عدرا میرکاظمی
  - ۵- دکتر احمد بخشی
  - ۶- دکتر حسین بارانی
  - ۷- دکتر جواد میکانیکی
  - ۸- دکتر محمدحسن سیاری
  - ۹- دکتر سیدمهدی رحیمی
  - ۱۰- دکتر حسن امامی
  - ۱۱- دکتر علی زارعی
  - ۱۲- دکتر سیدمحمدحسین قریشی
  - ۱۳- رؤیا موحدی
  - ۱۴- جواد چاپاری
  - ۱۵- الهام کیوان‌شکوه
- رئیس دانشگاه بیرجند
- رئیس بنیاد نخبگان استان خراسان جنوبی
- معاون فرهنگی و اجتماعی دانشگاه بیرجند
- مدیر اجتماعی دانشگاه بیرجند
- مدیر فرهنگی دانشگاه بیرجند
- رئیس دانشکده‌ی هنر دانشگاه بیرجند
- رئیس دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی دانشگاه بیرجند
- رئیس دانشکده‌ی کشاورزی دانشگاه بیرجند
- مدیرگروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه بیرجند
- مدیرگروه زبان انگلیسی و زبان‌شناسی دانشگاه بیرجند
- مدیرگروه باستان‌شناسی دانشگاه بیرجند
- دبیر مراسم نکوداشت
- رئیس گروه مطالعات و برنامه‌ریزی معاونت فرهنگی و اجتماعی دانشگاه بیرجند
- کارشناس معاونت فرهنگی و اجتماعی
- کارشناس بنیاد نخبگان استان و مسئول دبیرخانه

فهرست مطالب

پیام استاندار خراسان جنوبی	۹
مقدمه‌ی رئیس دانشگاه بیرجند	۱۱
مقدمه‌ی رئیس سابق دانشگاه بیرجند	۱۳
مقدمه‌ی رئیس بنیاد نخبگان استان خراسان جنوبی	۱۴
مقدمه‌ی مدیر عامل و رئیس هیأت مدیره‌ی انجمن ایرانی همکاری با یونسکو	۱۶
مقدمه‌ی مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان جنوبی	۲۳
مقدمه‌ی مدیر کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان خراسان جنوبی	۲۵
مقدمه‌ی مدیر مؤسسه‌ی بین‌الملل علمی- فرهنگی- آموزشی خوارزمی	۲۷
مقدمه‌ی دبیر همایش	۲۸

فصل اول

۱.۱. شیخ محمدحسین راشد محصل، عالم وارسته	۳۱
۲.۱. دکتر محمدعلی راشد محصل، پزشک انسان‌دوست	۳۳
۳.۱. یادنامه‌ی شب تولد، سروده‌های محمدعلی راشد محصل	۳۷
۴.۱. دکتر محمدرضا راشد محصل، استاد اخلاق	۴۴
۵.۱. دکتر محمدتقی راشد محصل، زبان‌شناس برجسته	۵۸
۶.۱. دکتر محمدحسن راشد محصل، پژوهشگر توانمند	۷۵

۷,۱. دکتر جلیل راشد محصل، پژوهشگر برجسته‌ی مهندسی برق ۱۵۱

فصل دوم

۱,۲. وفاق تاریخ و ادبیات در نوشته‌های دکتر محمدرضا راشد محصل ۱۶۱

۲,۲. دکتر محمدرضا راشد محصل و مرکز خراسان‌شناسی استان قدس رضوی ۱۷۶

۳,۲. استاد فرزانه‌ی بی‌فخر ۱۹۰

۴,۲. درآمدی بر معرفی شخصیت و جایگاه علمی نیاکان آقایان راشد محصل ۲۰۰

۵,۲. نجیب زاده‌ی دانشمند، محمدتقی راشد محصل ۲۳۱

۶,۲. خانواده محترم فرهنگی راشد محصل محصول دوره‌ی تمدن طلایی و قنات ۲۴۱

۷,۲. بازتاب دغدغه‌های هویتی در آثار دکتر محمدرضا راشد محصل ۲۶۰

۸,۲. یادی از استاد محمدرضا راشد محصل در مرکز خراسان‌شناسی ۲۷۵

فصل سوم

۱,۳. شاهنامه جلوگاه اندیشه مردم ۲۸۹

۲,۳. نکوهش ستمگری از دیدگاه فردوسی ۲۹۵

۲,۳. ادبیات عامه و تأثیر آن بر ادبیات معاصر ۳۱۲

۴,۳. تأثیر دیدگاه پدیدارشناسی میبیدی بر سبک فردی وی در کشف‌الاسرار ۳۴۴

۵,۳. تأملی بر "حال و مقام" در چند اثر عرفانی ۳۹۰

فصل چهارم (یادداشت‌ها و خاطره‌ها، اشعار)

۱,۴. دکتر محمدرضا راشد محصل، دانشی مردی فرزانه از تبار خورشیدسواران ۴۱۱

- ۲,۴. دکتر محمدحسن راشد محصل، استاد علم، عطفوت و اخلاق ۴۱۵
- ۳,۴. ادای احترام به استادی با ادبِ درس و ادبِ نفس ۴۱۸
- ۴,۴. خاطراتی از استاد دیگر محمد رضا راشد محصل ۴۲۴
- ۵,۴. درس زندگی در محضر دکتر محمدحسن راشد محصل ۴۲۷
- ۶,۴. خاطراتی از برادر، محمدرضا ۴۳۱
- ۷,۴. عمو محمدرضا ۴۳۳
- ۸,۴. فرهیخته‌ای از دیار خراسان جنوبی ۴۳۵
- ۹,۴. از مقلد تا محقق ۴۴۳
- ۱۰,۴. شعر گنجینه‌ی معانی (مهدی افتخاری) ۴۴۷
- ۱۱,۴. راشد؛ مرد ادیب (مهدی افتخاری) ۴۴۸
- ۱۲,۴. شعر از کاظم غنی ۴۴۹

فصل پنجم

- ۱,۵. تصاویر ۴۵۲